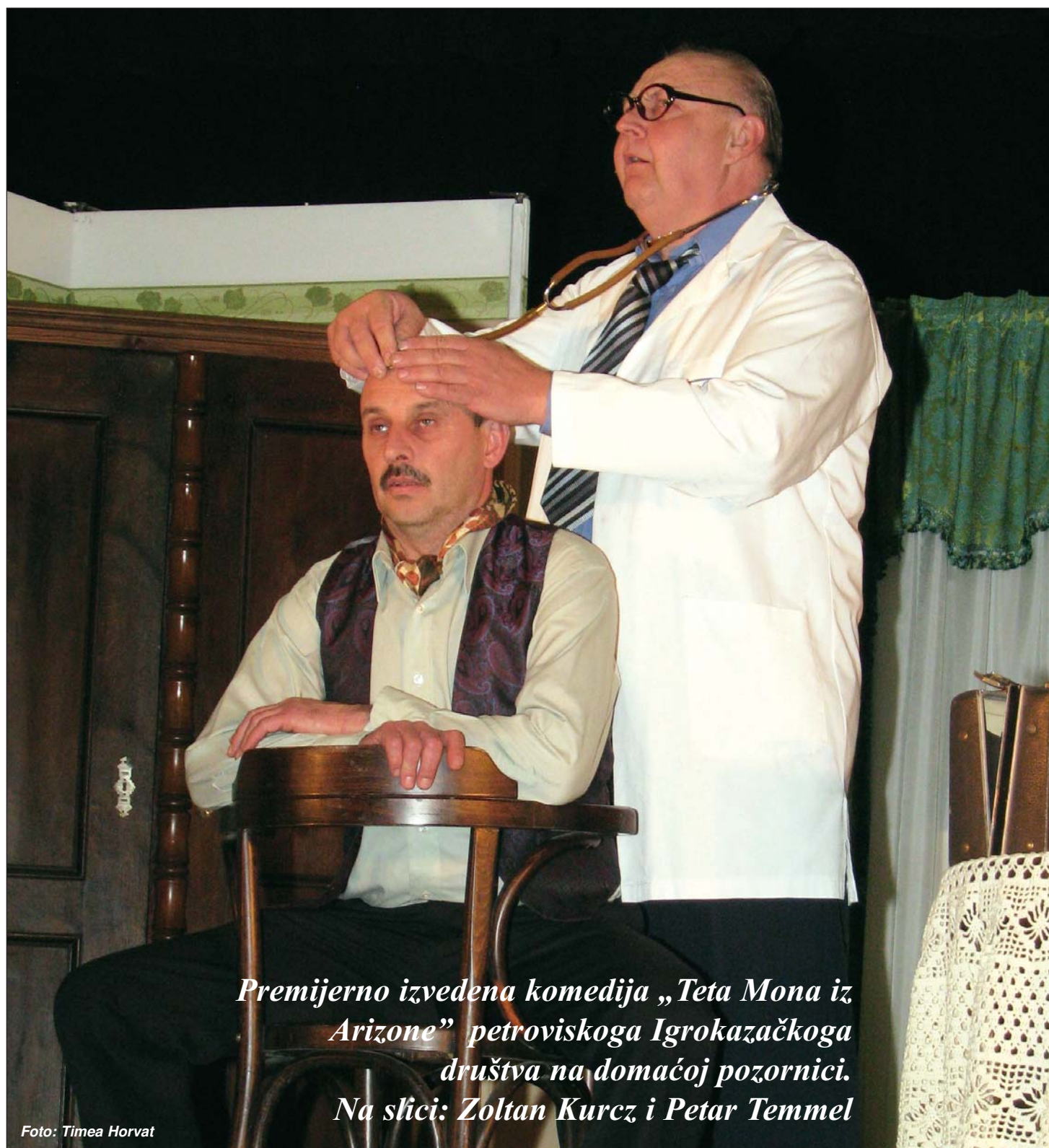


HRVATSKI glasnik

Godina XXIII, broj 6

14. veljače 2013.

cijena 200 Ft



*Premijerno izvedena komedija „Teta Mona iz Arizone” petroviskoga Igrokazačkoga društva na domaćoj pozornici.
Na slici: Zoltan Kurcz i Petar Temmel*

Komentar

Nestaju nam mladi

Prošećem li kroza selo, odem li na neku priredbu u našim naseljima, pronalazim sve manje mladeži. Zapitkujem li za njih od roditelja što je s njihovim sinom ili kćeri, nije rijedak odgovor da rade u inozemstvu. Iz bližeg poznanstva znam osobu koja je nedavno diplomirala, pa zatim u četiri smjene radila za minimalnu plaću dok joj nije dojadilo, pokušala je postati i poduzetnik, ali ni za to nije bilo povoljno vrijeme, pa što joj je ostalo, nego da se spakira i ode u London. Iz Mlinaraca, Serdahela cijele obitelji su se iselile želeći si stvoriti egzistenciju, a više se i ne žele vratiti, dijete im pohađa školu u inozemstvu, postupno će inozemstvo postati njihov dom. Mnoštvo muškaraca iz Serdahela, Sumartona već godinama odlazi u Belgiju raditi vrlo težak posao za vrlo dobru plaću. Ima među njima koji mjesecima ne dolaze kući, te onih koji dvomjesečno, a ima ih i u Nizozemskoj. Mnogo žena pronašlo je odgovarajuće radno mjesto u bližoj Austriji, one dvotjedno se vraćaju doma, njihova je veza ipak jača sa svojim rodnim mjestom i rodbinom, a mladi? Diplomirana liječnica iz Sumartona već dvije godine radi u Njemačkoj i nije otišla samo radi plaće, nego zbog radnih uvjeta. Sposobni mladi ljudi u želji da stvore sebi samostalan život, egzistenciju odlaze u Italiju, Njemačku, Englesku, čak i u Ameriku, pa zbog velike daljine povezna nit sa svojima sve je tanja. Javna glasila govore o pola milijuna mađarskih državljana koji rade u inozemstvu. Pola milijuna sposobnih, marnih, u većini učenih ljudi koji bi mogli graditi ljepšu budućnost naše zemlje, ali zasada im nije nuđena mogućnost. Među pola milijuna u inozemstvu ima i velik dio naših Hrvata, jer su Hrvati radi ni ljudi, uvijek su se voljeli dokazati, možda i zbog onog pogrđnog nadimka „Krabot“, što su im nekada nametnuli i kojim se označavao neučen čovjek, jer ne zna dobro govoriti ni mađarski. Ta borba za dokazivanje prešla je i na mlade, pa i sam standard života koji im je do sada bio nuđen od roditelja bio je neki uzor za daljnji život, no s trenutnim prosječnim i minimalnim zaradama u našoj zemlji, taj se standard ne može zadržati, zbog toga se mnogi odlučuju za rad u inozemstvu. Među tim mladima ima mnogo takvih koji su bili aktivni i u našim hrvatskim zajednicama, bili su članovi folklornih skupina, bili su naši učenici na tečajevima i dosta dobro govore hrvatski jezik. Katkad se povežem s njima preko internetskih društvenih mreža i, naravno, prvo pitanje mi je kada će se vratiti, no nitko od njih ne zna. Ima li to dobre strane što naši mladi iskušaju sreću u drugim zemljama? Možda ima, pred očima im se otvara novi svijet, nova kultura, znanje, a po mojim iskustvima kod njih se ne zasjenjuje ni ona samobitnost koju su ponijeli sa sobom, saobraćati na hrvatskome jeziku nisu zaboravili, ali oni više nisu članovi naših narodnosnih zajednica ovdje, oni su iz njih nestali i nema baš velikog izgleda da će se u skoroj budućnosti vratiti, bez obzira što nam jako nedostaju.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan“

Spuštena je zavjesa na ovogodišnje pokladno razdoblje, započeto od blagdana Sveta tri kralja pa do Čiste srijede, Pepelnice i našega pepeljenja. Maškara je bilo svakojakih, kao i balova, pod nazivima, HRVATSKI, racki, bunjevački, šokački i ini, a iza njih su stajali civilni i politički predstavnici hrvatske zajednice u Mađarskoj, od Gradišća do Bačke, kako volimo kazati. Orkestri razni, od onih koji itekako poznaju hrvatsku glazbenu scenu do onih koji se u hrvatskom smjeru nisu previše razvijali u posljednjih dvadesetak godina. Od orkestrara koji žare i pale balskim zabavama u matičnoj domovini, pravih mjesnih junaka poput Slavonskih lola sa Snašom ili Gašo Band do onih kojima su kola „južnoslavenskih“ naroda najvažniji dio u ponudi glazbenog repertoara. Bila



uz one koji su plesali na svim ovim okupljanjima, čija bi brojka, ako se uzme tek sto osoba po okupljanju, više nego vrijedna pozornosti.

Skinuli smo mizerije i pokrivala ljudske ruke, uobličena, papirnata, životinjska, ubrali gaže, naplesali se, možda je došlo vrijeme da u miru poradimo na repertoaru sljedećih balova. Buše su nam pomogle otjerati zimu iako se ona oštrim zubima još uvijek drži za našu ogradu. Ništa zato, lakše se diše, nakon što smo zakoračili u vrijeme u kojem ćemo liječiti grijehe pokladnoga razdoblja. Gledajući mohačke buše, sjetila sam se i ove godine sukoških ružnih maškara, baba luža. Niste ni znali kako su to jedinstvene maškare u Dalmaciji, a slični su im tek Halubajski

Orkestri razni, od onih koji itekako poznaju hrvatsku glazbenu scenu do onih koji se u hrvatskom smjeru nisu previše razvijali u posljednjih dvadesetak godina.

je i pravih zvijezda među nama, sjetimo se samo nastupa Klape Cambi u Koljnofu koja je potom oduševljavala Hrvate američkog kontinenta, Robert Bobesić i grupa Legende noći, Fantasia iz Virovitice, klapa Sol u organizaciji Matice hrvatske Ogranak Pečuh ovoga vikenda gostuje u Pečuhu, u Baji je bio Orkestar Hajo iz Subotice. Sve to uz mnogobrojne domaće snage: Orkestar Vizin, Pinkaband, Pinkicu, Čabar, Orašje, Štrabance, Kolo, Prekovic, «Dravine» tamburaše, Bačku, Zabavnu industriju, Podravku, Juice. Mnogo je i za nabrojiti, a ne o svima i pisati. Ali mi pišemo u nadi kako će nas ovi mnogobrojni i čitati, naravno,

zvončari. Na glavama imaju raznorazne „maske“, ovčje i kozje mješine, obući se tek mogu muški, ogrnuti ovčjim runom, oko pasa zvana i razna druga čuda, u ustima truba ili pištac, u ruci vreća luga kojima lužaju nemaškare, a na ramenima Did. Bile su strašne u doba djetinjstva, a danas u vremenu komercijalizacije svega i svačega, poželjne i poticajne kao turistička manifestacija i nostalgичno sjećanje na davne „čudake“ davno prošlih vremena, kada se baba luža kudila i bježalo se od nje što dalje. Luže domaćini koji ih primaju nude kuhanim osušenim svinjskim ušima, oglavinom, pancetom i, dakako, „tećom“ vina. I babe luže kao i sve maškare po ovim krajevima, tjeraju, doduše, ne dalmatinski snijeg, nego dalmatinsku zimu.

Branka Pavić Blažetin



Mohački su bušari pokopali i ovogodišnje poklade

Aktualno

ŠOKANTNA OSTAVKA PAPE BENEDIKATA XVI.



Dana 11. veljače 2013. godine glasnogovornik Vatikana objavio je kako se rimski papa Benedikt XVI. povlači 28. veljače. Papa je o ovome svojem potezu i osobno izvjestio medije u priopćenju na latinskom jeziku. Izvori u Vatikanu kažu da ni najbliži papini suradnici nisu znali što planira učiniti.

Po Reutersu, Joseph Ratzinger svoju odluku obrazložio je „nedostatkom snage za nastavak obnašanja dužnosti” i uz napomenu da „odlazi za dobro Crkve”. Papa, koji je 2005. naslijedio Ivana Pavla II, koji je pak djelovao gotovo do posljednjih atoma svojih snaga, u posljednje se vrijeme otežano kreće i koristi se štapom.

IKA donosi kako je svoje odreknuće od papinske službe učinio tijekom konzistorija povodom triju kanonizacija, 11. veljače, te u cijelosti prenosi izjavu Svetog Oca:

„Draga braćo, sazva sam vas na ovaj konzistorij ne samo zbog triju kanonizacija nego i zato da vam priopćim jednu veoma važnu odluku za život Crkve. Pošto sam se više puta preispitao pred Bogom, došao sam do uvjerenja da mi moje snage, zbog podmakle dobi, više ne dopuštaju obnašati na prikladan način moju papinsku službu. Veoma sam svjestan da se tu službu, zbog njezine duhovne naravi, mora obnašati ne samo djelima i riječima nego ništa manje patnjom i molitvom. No u današnjem svijetu, izloženom brzim promjenama i potresanom veoma važnim pitanjima za život

vjere, za upravljanje lađom Svetog Petra i naviještanje evanđelja potrebni su također tjelesna i duševna snaga, koja se, posljednjih mjeseci, kod mene smanjila tako da moram priznati da nisam više sposoban dobro obavljati povjerenu mi službu. Zbog toga, duboko svjestan težine ovoga čina, u punoj slobodi, izjavljujem da se odričem službe Rimskog biskupa, nasljednika Svetog Petra, koju su mi 19. travnja 2005. povjerili kardinali, tako da će od 28. veljače 2013, u 20 sati, stolica Svetog Petra biti upražnjena, i oni kojima je to zadaća morat će sazvati konklavu za izbor novog pape. Draga braćo, zahvaljujem vam od sveg srca za svu ljubav i rad kojima ste sa mnom nosili teret moje službe i molim oprostjenje za sve moje pogreške. Povjerimo, sada, svetu Crkvu brizi Vrhovnog Pastira, Našega Gospodina Isusa Krista i zazovimo Svetu Majku Mariju da svojom majčinskom dobrotom bude na pomoć ocima kardinalima u izboru novog pape. Što se mene osobno tiče, želim i ubuduće služiti svim srcem, čitavim životom posvećenim molitvi, Svetu Crkvu Božju”, rekao je Papa u izjavi kojom se odriče papinske službe.

Papa Benedikt XVI. rođen je 16. travnja 1927. u Njemačkoj, a za papu je izabran nakon smrti Ivana Pavla II. 19. travnja 2005. godine. Hrvatsku je posjetio u lipnju 2011. godine. To je tek treća papinska ostavka u povijesti Crkve. Prije toga, posljednji put to se dogodilo još 1415. Pošto je objavio svoje povlačenje iz papinske službe, papa je već pozvao na sazivanje konklave kako bi se izabrao njegov nasljednik. Papinska stolica ostat će prazna u 20 sati 28. veljače, rekao je papa kardinalima objavljujući svoju odluku o povlačenju.

Vatikan je objavio kako očekuju da će razdoblje između papina povlačenja i izbora njegovog nasljednika biti što je moguće kraće, ali još nema naznaka kada će se kardinali okupiti za izbor novoga pape.

- hg -



BUDIMPEŠTA – Sukladno Odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave, HDS-ov predsjednik Mišo Hepp sazva je sjednicu Skupštine za 15. veljače 2013., s početkom u 14.30 sati u zgradi Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležu u Pečuhu (Szigeti út 97).

Za sastanak je predložen ovaj dnevni red:

- 1) Izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik. Referent: Mišo Hepp, predsjednik;
 - 2) Izmjene HDS-ova Proračuna za 2012. godinu;
 - 3) Prihvaćanje Plana poslovanja Zavičaja d. o. o. Referent: Tibor Radić, ravnatelj;
 - 4) a) Prihvaćanje Plana poslovanja Neprofitnog poduzeća «Croatica» za 2013. godinu. Referent: Čaba Horvath, ravnatelj;
b) Rasprava o poslovanju Radija Croatice;
c) Rasprava o poslovanju Hrvatskoga glasnika;
 - 5) Prihvaćanje Proračuna Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu za 2013. godinu. Referent: Joso Šibalin, ravnatelj;
 - 6) Prihvaćanje Proračuna Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležu u Pečuhu. Referent: Gabor Győrfári, ravnatelj;
 - 7) Prihvaćanje Proračuna Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj za 2013. godinu. Referent: Stjepan Blažetin, ravnatelj;
 - 8) Prihvaćanje Proračuna Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa za 2013. godinu. Referent: Mišo Šarošac, voditelj;
 - 9) Prihvaćanje Proračuna Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj za 2013. godinu. Referent: Štefan Dumović, ravnatelj;
 - 10) Prihvaćanje Proračuna Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata iz Mađarske za 2013. godinu. Referent: Tibor Radić, ravnatelj;
 - 11) Prihvaćanje proračuna Ureda Hrvatske državne samouprave. Referent: Jozo Solga, voditelj Ureda HDS-a;
 - 12) Prijedlog i prihvaćanje Proračuna Hrvatske državne samouprave, ureda i ustanova za 2013. godinu. Referent: Mišo Hepp, predsjednik;
 - 13) Razno.
- Sukladno Odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave, istoga dana nakon sjednice otvorene za javnost, HDS-ov predsjednik Mišo Hepp saziva zatvorenu sjednicu Skupštine koja će početi u 15.30 sati u zgradi pečuške Hrvatske škole (Szigeti út 97). Za sastanak predlaže ovaj dnevni red:
- 1) Donošenje odluke o imenovanju voditelja Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata iz Mađarske na otoku Pagu. Referent: Mišo Hepp, predsjednik;
 - 2) Donošenje odluke o imenovanju ravnatelja Zavičaja d. o. o. Referent: Mišo Hepp, predsjednik.

BUDIMPEŠTA – Ministar unutarnjih poslova Sándor Pintér primio je u ponedjeljak, 28. siječnja 2013. godine, u nastupni posjet veleposlanika Republike Hrvatske Gordana Grlića Radmana. Ministar Pintér zaželio je gosp. Grliću Radmanu mnogo uspjeha u predstojećem radu, te izrazio želju za daljnjim proširenjem suradnje na svim područjima od obostranog interesa. Gosp. Grlić Radman iskoristio je prigodu kako bi još jednom uputio zahvalu Mađarskoj na neprekidnoj potpori Hrvatskoj, od trenutaka osamostaljenja do euroatlantskih i eurointegracijskih tijekova. Glede predstojećih posjeta mađarskih dužnosnika Hrvatskoj veleposlanik Grlić Radman istaknuo je kako stoji otvoren poziv i ministru Pintéru za službeni posjet, posebice u godini pristupanja u punopravno članstvo EU. Ministar Pintér napomenuo je kako je, sukladno dogovoru s hrvatskim MUP-om, spreman odazvati se tom pozivu, te napomenuo kako je otvoren i njegov poziv hrvatskom kolegi Ranku Ostojiću za posjet Mađarskoj, bilo u glavnome gradu ili u pograničnom području. Tijekom susreta obostrano je izraženo zadovoljstvo vrlo dobrom međusobnom suradnjom u resoru unutarnjih poslova, a čemu će dodatno pridonijeti i dvostrani Sporazum o radu Dunavskog policijsko-sigurnosnog koordinacijskog centra, potpisan lani u listopadu u Mátraházi. Riječ je o važnom sporazumu u zaštiti od prirodnih katastrofa, ali i prekograničnog kriminala koji će pridonijeti jačanju sigurnosti na zajedničkom Dunavu, važnom europskom prometnom koridoru, istaknuo je gosp. Grlić Radman, te podsjetio kako već nekoliko godina obnaša i dužnost stalnog predstavnika Republike Hrvatske te tajnika Dunavske komisije. Na tom tragu poručio je: hrvatska strana poduzima maksimalne napore kako bi u što skorijem roku došlo do ratifikacije ovoga sporazuma u Hrvatskom saboru. Gosp. Grlić Radman izrazio je zadovoljstvo i provedbom Memoranduma o razumijevanju i suradnji između Hrvatske i Mađarske, te suradnjom u okviru različitih višestranih poticaja, poput Salcburškog foruma. Sugovornici su se osvrnuli i na vrlo dobru suradnju dviju policija u projektu «Sigurna turistička sezona», a u sklopu koje mađarski policajci borave u hrvatskim turističkim područjima tijekom ljetnih mjeseci. Gosp. Grlić Radman ocijenio je pozitivnim provedbu ovoga projekta, jednako kao i rad privremenoga mađarskog konzulata u Splitu, te izrazio nadu u nastavak ovih aktivnosti u sljedećoj turističkoj sezoni. Zahvalio je također na prijenosu iskustava mađarskih stručnjaka hrvatskoj strani vezano uz predstojeći ulazak Republike Hrvatske u «Šengenski prostor». Gosp. Pintér poručio je kako će Mađarska i ubuduće nastaviti pružati stručnu i tehničku pomoć Republici Hrvatskoj i u ovome i u svim drugim potrebnim segmentima. (www.mvp.hr)

I dalje diferencirano podupiranje narodnosnih samouprava

Promjene u određivanju opće potpore odgođene za 2014!



Nema nikakvih promjena u financiranju mjesnih i područnih (županijskih i glavno-gradske) samouprava, kojima se potpora za djelovanje iz središnjega državnog proračuna dodjeljuje diferencirano. Tako s jedne strane imaju pravo na opću potporu (koja je za sve jednaka, s tim da područne narodnosne samouprave dobivaju dvostruko veći iznos od mjesnih), i s druge na dodatnu potporu prema obavljenim javnim zadaćama.

Unatoč očekivanjima, sukladno odredbama Zakona CLXXIX o pravima narodnosti iz 2011. godine, ni ove godine neće biti promjena u određivanju iznosa opće potpore mjesnih i područnih (županijskih, glavno-gradskih) narodnosnih samouprava. Naime novom Vladinom uredbom 428/2013.(XII.29.) o uvjetima dodjeljivanja potpore narodnosnim samoupravama i njenog obračuna (trećom u nizu u posljednjih godinu dana), primjena novih zakonskih odredaba o utvrđivanju opće potpore odgođena je za godinu dana.

Tako je prema priopćenju ministra ljudskih resursa, u skladu s važećim propisima do 31. siječnja, iznos opće potpore mjesnih i područnih narodnosnih samouprava za 2013. godinu utvrđen po starome. Sukladno novoj Vladinoj uredbi, opća potpora za 2013. godinu utvrđena je za mjesne narodnosne samouprave u iznosu 221 833 Ft (lani 214 689, preklani 209 539 Ft), a za područne u iznosu 443 666 Ft (lani 429 378, preklani 419 078 Ft). Podsjetimo kako opća potpora podrazumijeva prije svega troškove neposrednoga

djelovanja, a takvi su posebno troškovi režija, plaće, putni troškovi i honorari.

One narodnosne samouprave koje prema §-u 133. Zakona CLXXIX o pravima narodnosti iz 2011. godine nisu ispunile obveze oko otvorenja samostalnoga bankovnog računa i upisa u matičnu knjigu, potpora će im se doznačiti nakon otvorenja bankovnog računa i upisa u matičnu knjigu Državne riznice. Po nalogu podupiratelja do 31. siječnja, Državna je riznica obvezna iznos opće potpore bez odgode doznačiti na račun narodnosne samouprave (što se ovih dana već i ostvarilo).

Međutim narodnosne samouprave imaju pravo i na dodatnu potporu koja se dodjeljuje prema obavljenim javnim zadaćama, a na temelju godišnjih zapisnika predanih najkasnije do 15. travnja ove godine, koji se vrednuju od 1. travnja unatrag 12 mjeseci, pri čemu je uvjet najmanje četiri zapisnika vijeća i zapisnik javne tribine (ako ona nije održana u okviru četiriju obveznih sjednica). Novost je da će podupiratelj na temelju vrednovanja zapisnika do 15. lipnja na svojoj web-stranici objaviti ostvarene bodove i datume vijećničkih sjednica, a mjesne i područne narodnosne samouprave mogu dati svoje primjedbe u roku 15 dana od objave. Nakon toga u roku 15 dana objavit će se konačni bodovi i iznosi potpore, a nalog o njezinoj doznaci podupiratelj će dostaviti Državnoj riznici do 31. srpnja.

Do 31. listopada nevezani iznos diferencirane potpore (opće i dodatne za obavljanje javnih zadaća) iz središnjeg proračuna, podu-

piratelj će namijeniti za dopunsku potporu koju će u jednakom iznosu podijeliti mjesnim i područnim samoupravama s pravom na potporu za obavljanje javnih zadaća.

S obzirom na još uvijek neobjavljene podatke posljednjeg popisa pučanstva iz 2011. godine (koji se najavljuju za ožujak, odnosno proljeće ove godine, op. a.), diferencirana dodjela opće potpore prema brojčanosti dane narodnosti u pojedinim naseljima odgođeno je za godinu dana. Prema tome, mjesne narodnosne samouprave naselja s više od 50 pripadnika dane narodnosti, u odnosu na prosječnu opću potporu od 1. siječnja 2014. godine dobiti će dvostruko veći iznos. Tako će s obzirom na prosječni iznos opće potpore, u naselju s manje od četiri pripadnika narodnosti potpora iznositi 3%, ako je broj pripadnika pojedine narodnosti u naselju najmanje četiri, a najviše 30, onda će potpora iznositi 50%, ako je broj pripadnika pojedine narodnosti u naselju najmanje 31, a najviše 50, onda 100%, ako je broj pripadnika pojedine narodnosti u naselju veći od 50, onda 200%. Kod područnih samouprava, dvostruki iznos opće potpore mjesnim samoupravama utvrdit

će se ako je u županiji najmanje 10, a najviše 20 mjesnih narodnosnih samouprava (u glavnome gradu okružnih narodnosnih samouprava), četverostruki iznos ako ih je više od 20.

Premda se diferenciranje opće potpore može učiniti pravednim i prihvatljivim, vjerodostojnost podataka popisa pučanstva vrlo je upitna. Posljedice su još pogubnije ako uzmemo izbore, jer u naseljima gdje neće biti najmanje 30 pripadnika narodnosti, neće biti ni narodnosne samouprave, jer se neće moći održati izbori za narodnosnu samoupravu, čime se po mnogima ograničavaju prava narodnosti zajamčena u Temeljnem zakonu i Zakonu o pravima narodnosti. S jedne strane zbog toga što se popis temelji na izjašnjava-nju koje glede nacionalnosti (također i glede materinskog jezika, vjere, zdravstvenog stanja, hendikepa) nije bilo obvezatno, s druge jer u vrijeme održavanja popisa pučanstva ovi zakonom određeni uvjeti nisu bili poznati, i s treće jer se popis pučanstva održava svakih deset, a izbori svakih pet godina, što može imati i posljedice i na više izbornih ciklusa.

S. B.

Primopredaja dokumentacije Udruge Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice

Predsjednica Udruge Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice Eva Išpanović sazvala je sjednicu predsjedništva narečenog tijela, koja je bila održana u petak, 1. veljače, u prostorijama Ureda Hrvatske državne samouprave. Pozivu su se odazvale Katinka Agić Farkaš, Kristina Goher te je sjednici nazočila i bivša predsjednica Jelica Pašić Drajko. Sastanku zbog inih obveza nisu sudjelovali dopredsjednik Edmond Bende i Stipan Đurić.

Posrijedi je bila primopredaja dokumentacije Udruge, budući da je kod Glavnogradskog suda preinačen sastav Predsjedništva. Novom je vodstvu pri tom poslu pomogla gđa Drajko, te ujedno predala službene dokumente, primjerice zapisnik, glasačke listiće izbornog sastanka za članove Skupštine HDS-a i Hrvatske samouprave grada Budimpešte, ugovor s bankom, popis imena koji su uplatili članarinu za Savez Hrvata u Mađarskoj, popis imena članova Udruge i žigove. Prije nego što bi se krenulo s poslom, treba riješiti pitanje u vezi s iznosom na bankovnom računu, naime bivša dopredsjednica Katica Benčik prije sjednice Skupštine Udruge zamrznu je iznos na računu, pa se on može podići isključivo nakon njezina suglasja ili



Jelica Pašić Drajko, Katinka Agić Farkaš i Eva Išpanović

potpisa. Predsjednica Eva Išpanović je naglasila za naš tjednik da novo vodstvo očekuje velik posao, treba preinačiti statut Udruge sukladno novom Zakonu o civilnim udruženjima, vjerojatno i ovdje, kao i kod drugih udruga, pojavit će se pitanje uplate članarine. Naime do sada se ona nije uplaćivala (iznos je 600 forinti), nego se plaćala članarina isključivo samo za SHM i upitno je hoće li se htjeti platiti za više udruga. „S jednim članom Predsjedništva želim potražiti Hrvate u okolini glavnoga grada, i animirat ih u daljnjem radu Udruge“ – reče predsjednica. Nažalost, Udruga se nije mogla natjecati za novčanu potporu kulturnih priredaba jer je prije sjednice stigla službena obavijest o preinaci.

hg

BUDIMPEŠTA – Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti, 21. siječnja sastao se s mađarskim ministrom obrane Csabom Hendeom. Uručio je ministru Hendeu pozivno pismo za sajam «ASDA 2013», koji će se održati od 24. do 26. travnja u Splitu, u organizaciji američke tvrtke «TNT Productions Inc.» i u suradnji s Vladom Republike Hrvatske, Ministarstvom obrane te Gradom Splitom. Njime se tvrtkama iz jugoistočne Europe, zemalja članica NATO-a i EU-a, kao drugih partnerskih zemalja pruža jedinstvena prilika da predstave svoje najnovije proizvode i tehnologije iz područja vojne i obrambene industrije. Istodobno sajam ima za cilj jačanje veza između Vladinih ustanova i predstavnika vojne i obrambene industrije, te između poduzetnika. (www.mpv.hr)

MOHAČ – KUD „Zora“ poziva sve bivše i sadašnje članove na susret i bal s naramkom uz Orkestar „Poklade“, koji će se prirediti 23. veljače u Umjetničkoj školi Lajosa Schneidera, s početkom u 20 sati. S poštovanjem očekuju i sve one svirce koji su tijekom proteklih godina dulje ili kraće vrijeme svirali „Zori“.

BAJA – Kao što je nekada bio običaj, dva tjedna poslije Velikog prela, u organizaciji HKC „Bunjevačka čitaonica“, 9. veljače u klupskim prostorijama održano je i Malo bunjevačko prelo. Na tradicionalnoj pokladnoj zabavi okupilo se više od 120 članova bunjevačke udruge te njihovih gostiju iz Dušnoka i Gare. Tom su prigodom članice Hrvatskog izvornog pjevačkog zbora iz Dušnoka otpjevale nekoliko bunjevačkih pjesama u pratnji domaćeg Orkestra „Čabar“, koji se i u nastavku večeri pobrinuo za dobro raspoloženje. Druženje uz tradicijska jela, pjesmu i ples trajalo je dugo u noć.

ZAGREB – Gradonačelnik Milan Bandić susreo se 4. veljače u Gradskoj upravi s pečuškim gradonačelnikom Zsoltom Pávom i članom pečuške Gradske skupštine Józsefom Háriem. Tijekom sastanka gosti su upoznali gradonačelnika s prošlogodišnjim natjecanjem folklornih skupina u Mađarskoj, na kojem je Hrvatsko kulturno društvo Tanac iz Pečuha osvojilo drugo mjesto. Zbog iznimnog uspjeha, naglasili su, Gradska skupština Grada Pečuha dodijelit će KUD-u Tanac nagradu, koju će im uručiti 15. ožujka, na svečanosti u povodu Dana grada Pečuha, na koju su pozvali i gradonačelnika Bandića. Naime ovo je druga godina da se ova nagrada dodjeljuje, a prvu je nagradu dobio Plácido Domingo.

29. SMOTRA HRVATSKE PUČKE POPLJEVKE
IZ MEDIMURJA – NEDELIŠĆE 2013.
PREDSMOTRA „MEDIMURSKÉ POPEVKE“
SUMARTON
23. VELJAČE 2013.

DRUŠTVO HORVATA KRE MURE



POZIVNICA

NAJSRDAČNIJE VAS POZIVAMO
NA 3. PREDSMOTRU MEDIMURSKÉ
POPEVKE KOJA ĆE SE ODRŽATI
23. 02. 2013. godine
U SUMARTONU (TÓTSZENTMÁRTON)
U DOMU KULTURE
u 16 sati

POZIVNICA

Igrokazačko društvo Hrvatskoga Židana
Vas srdačno poziva na premijeru ljetosnjeg
šalnog igrokaza

Joško Weidinger:
**NIJ' SVE ČEMERNO
ČA JE HRVATSKO**

OVIM IGROKAZOM SE SPOMENEMO
NA JAKOBA KUMANOVIĆA

Mjesto:
Kulturni dom
Hrvatski Židan

Vrime:
17. februara 2013.
17:00

Svakoga srdačno čekamo!

Program Hrvatskog kazališta za veljaču 2013. g.

22. veljače u 18 sati János Háý: Joško Rakić, danski kraljević, Šeljin;

23. veljače u 10 sati, György Schwajda: Nema više škole, u izvedbi dječje pozornice Szíporka, kazališna dvorana;

24. veljače u 10 sati György Schwajda: Nema više škole, u izvedbi dječje pozornice Szíporka, kazališna dvorana;

27. veljače u 15 sati György Schwajda: Nema više škole, u izvedbi dječje pozornice Szíporka, kazališna dvorana;

28. veljače u 18 sati otvaranje izložbe pod naslovom Tolvaly Ernő, nagrada za slikarstvo 2013., galerija Čopor/t/_Horda.

Pedeset godina školske zgrade u Keresturu

Hrvatska osnovna škola «Nikola Zrinski» u Keresturu već pedeset godina djeluje u sadašnjoj školskoj zgradi. U povodu toga ustanova je organizirala niz programa, od 21. do 26. siječnja, kako bi obilježila pedesetu obljetnicu. Tijekom tjedna otvorena je izložba o povijesti škole, predstavljen je životni put dr. Karla Gadanjija, emitirani su video-filmovi iz života škole i pionirske organizacije, održana su predavanja o povijesti škole, organiziran je susret s bivšim nastavnicima, a cjelotjedne programe okrunio je kulturni program na kojem su nastupili i bivši i sadašnji učenici škole.



Dr. Erika Rac govori o povijesti škole

Škola u Keresturu prvi put se spominje u kanonskoj vizitaciji, a njezino se utemeljenje ne zna točno, negdje između 1812. i 1816. godine, tako će ustanova uskoro imati dvjestu godina. Točno se već zna kada je građena ova školska zgrada u kojoj se i sada odvija nastava, o njoj već postoje fotografije, dokumenti. Bilo je to prije 50 godina, nešto prije 1962. godine kada su nadležna tijela odučila da je Keresturu potrebna nova škola, naime u 60-im godinama ustanova je imala čak 440 učenika, a danas



Školska zgrada nekada



Prof. dr. Karlo Gadanji sa svojim suučenicom Martonom Selekom

ih ima samo 142. Sadašnji su se djelatnici i učenici osnovne škole potrudili da se prisjete posljednje polovice stoljeća škole, te da je upoznaju i s mladim naraštajima.

Izložbe o pedesetogodišnjoj povijesti škole i o životnom putu prof. dr. Karla Gadanjija

Otvaranjem izložbe o povijesti škole započeo je tjedan programa vezan za obljetnicu. Ravnateljica škole Anica Kovač, voditeljica doma kulture Eržebet Deak Kovač i nastavnica Biserka Bedi sakupljale su stare fotografije iz minulih pedeset godina. Objavljen je poziv mještanima, ako imaju stare dokumente, da ih ponude za izložbu pa je na taj način sakupljeno mnoštvo građe koju su na panoje i u vitrine postavile nastavnice Ljubica Silađi, Julija Molnar i Marija Kóvágó. Učiteljica Molnar je bila je zadužena i za povijest pionirske organizacije koja se zvala «Nikola

Zrinski». Postavljeno je niz spomenica o uspjesima pojedinih učenika i skupina, stare pionirske zastave i dnevnicu u kojima možemo pronaći i poruke za buduće naraštaje. Izložbu su otvorili učenici s kratkim programom, te glazbenim blokom Tamburaškog sastava „Kajkavska ruža“, u kojem sviraju i učenici i nastavnici. Osim povijesne izložbe, jedna prostorija bila je posvećena i prof. dr. Kalu Gadanjiju, rektoru Sambotelskog sveučilišta, čija je karijera krenula iz keresturske škole. Profesor, koji već godinama potpomazuje ustanovu, župu, šport, utemeljio je stipendiju za keresturske učenike, krenuo je upravo iz toga mjesta, no on već nije pohađao sadašnju školsku zgradu. Na molbu organizatora programa izložena su njegova priznanja i odličja, na koja su ponosni i Keresturci. Svaka pohvala za g. Gadanjija mala je pohvala i mjesta odakle je on krenuo. Profesorova

priznanja bila su raspoređena po tematikama (bilo ih je izloženo čak 60), ona koja je dodijelilo rodno selo (npr. Počasni građanin sela Kerestura), za znanstvenu djelatnost (Nagrada Szent Györgyi Albert), za međunarodnu suradnju, za šport. Profesor je najponosniji na ono što je dobio od rodnoga naselja jer, kako reče, iz toga je mjesta krenuo, tu je upijao u sebe ljubav prema učenju, sokolili ga da nastavi školovanje:

Puno sam dobio od svog sela. Tada smo živjeli u siromaštvu. Nije bilo struje, učili smo kod petrolejske lampe. U dućanu za dva jaja sam dobio šećer. Bili smo siromašni, ali mi smo mislili da imamo najbolji život na svijetu. Imao sam jako dobre učitelje. Ankica Polić nas je učila hrvatski, uvijek me je bodrila da učim, a najvažnije na što su nas učili jest da budemo poštenu ljude – kazao je profesor Gadanji dok je pričao o svome životnom putu. Njegov suučenic i prijatelj Marton Selek vrlo je ponosan na njega, kaže da je Karlo bio jako dobar dječak:

– Karlo je bil jako dobar dečko, i ve smo pajdaši, jako smo si dobri, da dojde v Kerestur, vek dojde i k meni. Negda smo se jako fno go igrali, bilo nas je fno go vu razredu i vek se moglo nekaj igrate. Lepo nam je bilo. Karlo je postal profesor, ali za nas je ostal isti, nigdar nije se štimao z otim kakve uspehe ima. Nam vu Keresturu je jako drag čovek – kazao je na izložbi g. Selek.

Predavanja o povijesti škole

U povodu 190 godina postojanja škole u Keresturu, 2003. g. osnovna je škola izdala knjižicu o povijesti škole. U tom su izdanju ukratko prikupljeni podaci o ustanovi, pa se dr. Erika Rac, nastavnica keresturske škole, ponovno latila istraživačkog rada, pregledala je sve matične knjige koje se čuvaju u školi, razne dokumente, pa su tako slušatelji mogli upoznati zanimljive podatke iz minulih godina, npr. kako je ustanova od 1962. g. sedam puta mijenjala svoj naziv zbog raznih okvira djelovanja, da je 1964. g. bilo najviše učenika, čak 420, a pedagoga je bilo svega petnaest. Kakav je bio prosjek ocjena po godinama, odnosno prosjek ocjena vladanja, broj

kružoka, dobivenih časopisa i periodika (gotovo 40) i još mnogi zanimljivi podaci ispoljili su se iz njezina predavanja. Učenje hrvatskoga jezika uveli su 1950. godine, ali tada se učilo samo od trećeg razreda, u sve razrede uvedeno je tek 1961. godine. Dr. Erika Rac također već pripada povijesti ustanove, naime u keresturskoj školi radi od 1975. g., a od 1988. do 1999. bila je i njezina ravnateljica. Kako reče, to su bile godine novih mogućnosti, tada je škola dobila ime Nikole Zrinskog, uspostavljena je suradnja s kotoripskom osnovnom školom. Profesorica Erika još se sjeća onih vremena kada su djeca stigla u školu s dobrim znanjem kajkavskoga narječja, danas, nažalost, kako reče, hrvatski jezik uče gotovo kao strani jezik, tu i tamo znaju neke hrvatske riječi od svojih baka i djedova. Ono što smatra nedostatkom da iz keresturske škole nema učenika koji su završili fakultet iz hrvatskoga jezika, unatoč tomu što se javljaju u hrvatsku gimnaziju. Želja joj je da se to nadoknadi i nastojat će raditi na tome da hrvatski nastavnici keresturske škole imaju nasljednike.

Julija Molnar bila je zadužena za predstavljanje Pionirske organizacije «Nikola Zrinski». Govorila je o mnoštvo uspjeha na natjecanjima, izletima, pionirskim taborima, o 12 točaka, o uspjesima keresturskih gimnastičarki, koje su izborile zlatne medalje na pionirskim olimpijadama.

Ostali programi

Prigodom obljetnice školske zgrade, tijekom tjedna emitirani su videosnimci o raznim događajima ustanove, te je organiziran i susret bivših nastavnika na kojem su bili nazočni neki iz 60-70-ih godina, kao što je ravnatelj György Hidvegi, Zoltan Farkas. Posljednjeg je dana priređen kulturni program, na kojem su nastupali bivši učenici škole predstavljajući pionirski život ondašnje mladeži, a sadašnji učenici prikazali su hrvatske plesove uz pratnju Tamburaškog sastava „Kajkavska ruža“. Sakupljački će se rad dokumenata nastaviti, naime uskoro slijedi i dvjestota obljetnica školstva u Keresturu.

beta

PEČUH – U organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae priređuje se izložba Likovne kolonije «Terasa u Srimi». Skupna izložba sedamnaest autora nosi naslov Slani zrak, a otvara se 15. veljače u 17 sati u galeriji spomenutoga Kluba. Izložbu će otvoriti Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu. Izložba se može posjetiti do 10. ožujka 2013. dnevno od 10 do 18 sati.

GORNJI ČETAR; NARDA – Petrovisko Igrokazačko društvo srdačno Vas poziva ovoga vikenda na svoju kazališnu predstavu, pod naslovom Teta Mona iz Arizone. U Gornjem Četaru je predviđen nastup u mjesnom Kulturnom domu, 16. februara, u subotu, početo od 18.30 uri, a drugi dan takaj u Kulturnom domu, u Nardi, od 14.30 uri će moći domaća publika pogledati ovoljetnu komediju u tri čini.

GORNJI ČETAR – Mjesna Hrvatska samouprava se je uspješno naticala kod Ministarstva ljudskih resursa da se ovjekovečuje najpoznatiji mesopusni običaj njevoga naselja, Branje rozmarina. Kako nam je rekao predsjednik četarske Hrvatske samouprave, Joško Šaller, 12. februara, utorak su petrovski snimatelji i djelači mjesne televizije Lipa, jur jedan dio djela napravili, ali će se vratiti još gorizeti i koreografiju na tu temu HKD-a „Četarci“. Živa pravica skupa s tančenim spletom Štefana Kolosara dobit će mjesto na DVD-snimki.

SUMARTON – Nogometni klub Napred ove godine slavi 75. obljetnicu svoga postojanja. Povodom toga potkraj lipnja bit će priređena proslava. Organizacijski odbor prosi svakoga tko ima doma neku uspomenu iz tog razdoblja, fotografije, majice, re likvi je, stare zastave i drugo, neka se javi kod Lajoša Vlašića, vijećnika samouprave na telefon + 36 30237 0829.

ZAGREB – Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Zoran Milanović primio je 11. veljače u Banskim dvorima izaslanstvo gradišćanskih Hrvata. Sastanku je nazočio i ministar obrane Ante Kotromanović i predstojnica Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Daria Krstičević. Predsjednik Hrvatskoga kulturnog društva u Gradišću Stanko Horvath upoznao je premijera Milanovića s projektima koji su planirani radi očuvanja jezika i kulture gradišćanskih Hrvata. Posebno su naglasili nužnost ostvarenja hrvatskoga školskog sustava, kao osnovnog preduvjeta očuvanja kulture. Također se govorilo i o drugim aktivnostima, kao što su izložbe i izdavačka djelatnost, koje su važan oblik promidžbe gradišćanske kulture i povijesti. Dio sredstava u ove svrhe mogao bi se koristiti i iz fondova Europske Unije.

Predsjednik Vlade Zoran Milanović rekao je da je gradišćanski hrvatski jezik i kultura blago koje imamo i treba ga u potpunosti sačuvati. (www.vlada.hr)



Današnja škola sa suvremenom športskom dvoranom

Marko Dekić Bodoljš

O pokladnom običaju mohačkih bušara

„Poklade su, poklade su, milo janje moje,
Barem da su, barem da su u godini troje...”

(Narodna)
(Epski spjev)

„U čast drevnoga mohačkoga šokačkohrvatskog bušarskog običaja, koji je na temelju UNESCO-ove odluke, počev od 2009. godine, postao dijelom svjetske kulturne baštine”.

1. Zima kruta, zemljom snig caruje
Gusto inje svu prirodu krasu
I prijeku nam hladnost pretkazuje.
Da t' dragi Bog od mečave spasi,
I od burnog vitra i od zime ciče,
Opaklije, šubare i tople rukavice,
Pomoći će svitu da se razagrije.
Nasušna j' potriba za sve živo biće,
Da u dobrom zdravlju dočeka proliće,
Da u dobrom zdravlju dočeka proliće.

2. Veljača je misec iz doba starinskog,
Svidioči nam to i usmeno pridanje.
Imendan „Matija” – dvades't i četvrtog,
Kalendarski stud je i ledeno stanje,
Za našeg junosu ledorazlamanje.
Ako li naš slavnik leda ne nalazi,
Tada ga sam stvara, u svoj' muškoj snazi.
Svi mi dobro znamo – ravnodnevicama,
S božjom voljom, i zima prolazi,
S božjom voljom, i zima prolazi.

3. I vrime je da se priroda ograni,
Procvatu pupoljci, zamiru bostani,
Zimskom prolaznošću – nov život osvane,
Cilom svitu podari osunčane dane,
Pa i u srcima milijunskih duša
Da mir, dobrota besprijekorno vlada,
I nek' vjera, ljubav pa i trajna nada,
Uz bitak ljudstva blagostanje traje,
Tegobe – da Bog da – nikada upoznaje,
Tegobe – da Bog da – nikad upoznaje.

4. Kada plemenita ljubav u srcima plamtii,
Da li ima tko joj na put može stati?
U podunavskom gradu, legenda je stara,
I dan-danas se čuva, gajji pa i dobro pamti,
Raslo momče jedno, ne bilo mu para.
Matija bilo je kršteno mu ime,
Cila varoš dičila se s' njime.
Jedinac u majke, oca sirotoga,
Od glave do pete, roda šokačkoga,
Od glave do pete, roda šokačkoga.

5. Na poslu je momak vazda vridan bio,
Među vršnjacima, razdragan i čio.
Veselje mu sjalo s mlađanoga lica,
Visokoga stasa, oka ponosita,
Nikomu se nikad ne bi zamirio.
Al' jednoga dana, sudbonosnog trena,
U oči mu pade cura, crnopusog tena.
Najlipša od svih varoški divojaka,
Šokica Marica iz komšinskog sokaka,
Šokica Marica iz komšinskog sokaka.

6. Roditelja svojih blago i štitnica,
Poslušna dušica i virna družica.
Kadgod se u kolu kraj Matije nađe,
U srcu joj ljubav bliješti ko krijesnica,
Te trenutke pamti djevojče najrade.
Tako su se dvoje mladi zavolili,
I ne sluteć zavist što sa zlobom krili,
I što se oglede na pakosnom liku,
Gazdačkoga Bene, jadnom nesritniku,
Gazdačkoga Bene, jadnom nesritniku.

7. Zaljubljenik žarko za Maricom žudi,
Danonoćno mašta, danonoćno ludi.
U zlotvornoj igri našlo se pajtaša,
Za piće i novce gladni su zlojudi,
Bilo na što da ih najamnik pobudi.
Lisičja lukavost svakog trena niče,
Al' do zaručenja još mož' biti svašta,
Pa čak i pogodbe – sinka bogataša
S roditelj' ma, da njegova bude snaša,
S roditelj' ma, da njegova bude snaša.

8. „Zaigraj, ded, sa mnom, lipotice moja,
S Matijom ćeš mila, zacupkati sutra,
Da mi duša nađe bar malo spokoja.”
Slatke riči kroji Beno i Maricu vabi,
Al' divojče s' neda da je momče sputa.
Ni Matiju nisu skinuli sa zida,
A ni srce ne dā da se ljubav izda.
„Dok ti lipo kažem, Marice se baši,
Zlo ćeš proći ako t' Matija oparaži!
Zlo ćeš proći ako t' Matija oparaži!”

9. Nametljivac Beno samo svoje prede
Iako već shvaća pa i dobro znade
Da kod crnokose baš nema izgleda,
Ni zbog lickastog kicoškog manira
Ni bučulara, pripunog talira.
Ta kraj njeg' je drugi, žalosna figura,
Vazda prazna džepa, zakrpana tura.
Al' kadgod Matija šeširić nakrivi,
Svakom je umiljat, svako mu se divi,
Svakom je umiljat, svako mu se divi.

10. Nagrđuje Beno svoga suparnika
Pljujući na njega nepoštedne riči.
Al' moglo je, bogme, biti neprilika
Da ih divojčica u tome ne spriči,
I da se nekako urazumi momče.
Matija uzrujan, drugog ne imade,
Šakama ga ščepa poput čvrste omče,
I baci ga lako, na tri-čet'ri metra
Umalo, da mu se ne rasprsnu jetra,
Umalo, da mu se ne rasprsnu jetra.

11. Al kad se nasilnik na nogama nađe,
Ne prestade klipani, a da ne zapriti;
„Ovo ćeš mi, gade, još skupo naplatit',
U moju će kuću Marica najrade,
Užitak bogatstva, život će joj zlatit,
Obranit te neće ni vrazi prokleti,
Tako će ti Beno dugove povratit!
Naći ću te, viruj, dronjo, đubretaru,
Ma se budeš skrivo u sedmom hataru,
Ma se budeš skrivo, u sedmom hataru!”



Trenutak za pjesmu

Božica Brkan

Gda ti misli stojiju

gda ti misli stojiju
kam buš se genul
i kak
a ne znaš ni zakej bi
baš
baš denes

gda ti misli stojiju
ne moraš ležati kej mrtvik
da bi znal
da je to gorše neg najtežeša bolest
nemreš ni mreti
a nemreš ni živeti
tak

i se te boli kej da kiša
oče cureti

KUD Baranja na festivalu „Ples naroda, glazba naroda”



II.
Országos
Népek tánca,
népek zenéje
fesztivál
2012

Oklevel

PTE Baranya Táncszíntest
Felcs

a II. Országos
„NÉPEK TÁNCA, NÉPEK ZENÉJE” fesztivál
döntőjén

szerezett eredmény
minősítést szerzett.

Szeged, 2012. december 8.

Dr. Botka László
Szeged város polgármestere
a Fesztivál fővédnöke

HONTRAVEL

Tóthné Döme Mária
zsűrielnök

Bráger Istvánné
Vadászán Aurélia
ügyvezető
Hontravel Kft.

HONTRAVEL KFT.
1137 BUDAPEST
Szent István utca 25. II. em. 15.
Adószám: 22081089-2-41

i Khelipeske Rom iz Berkuša (Berkesd). Tijekom festivala mogla se postići brončana, srebrna, zlatna i istaknuta zlatna klasifikacija. Osim toga moglo se osvojiti tri nagrade: I. nagrada: kružno putovanje po Erdelju, II. nagrada: financijska potpora za putovanje, III. nagrada: velneski vikend.

U završnici «Baranja» je postigla istaknutu zlatnu klasifikaciju. Nastup baranjaša Népszabadság ovako je opisao: „Pečuški plesači nisu štedjeli truda. KUD Baranja kolo je plesao s takvim dinamizmom da se s dasaka segedinskoga Malog kazališta visoko podigla prašina. Te daske navikle su na lagane dramske pokrete, a ne na tvrda stopala izglancanih čizama.” Tijekom završnice pao je velik snijeg, pa su „naši” plesači doma stigli nakon višesatnog prisilnog čekanja. Ipak su bili oduševljeni jer ih u svibnju ponovno čeka putovanje: osvojeni put u Erdelj.

Anita Sajčan

Od rujna do prosinca 2012. drugi put je bio priređen festival „Ples naroda, glazba naroda”. Cilj je festivala čuvanje i širenje kulturne baštine različitih narodnih skupina u Mađarskoj. Sudionici festivala mogli su nastupati u osam kategorija: sologlazba, solopjesma, pjevački zbor, manjinski pjevački zbor, pjevački zbor odraslih, plesna skupina, manjinska plesna skupina, plesna skupina odraslih. Priredba se odvijala u tri kruga: četvrtzavršnica je bila u deset gradova (npr. Jegersek, Jura, Pečvar, Gyula, Segedin), poluzavršnica u Segedinu i Algyőu, a završnica u Segedinu.

Pečuški KUD Baranja natjecao se u kategoriji manjinskih plesnih skupina i pošto je dobio dovoljno bodova i u četvrtzavršnici i u poluzavršnici, krenuo je u Segedin kako bi sudjelovao u završnici koja se odvijala od 7. do 9. prosinca. Natjecatelji su stigli iz 189 naselja i prikazali 346 točaka. U kategoriji manjinskih plesnih skupina, osim «Baranje», sudjelovali su Plesna skupina Mitica iz Gyule, KUD Rokoko iz Čikerije, Njemačko manjinsko kulturno umjetničko društvo iz Ceglédbercela, Plesna skupina Nyistor iz Méhkeréka



Petrovski igrokazači u 1940-imi ljeti su prikazali na domaći daska seosku povidajku Géze Gárdonyija, pod naslovom VINO

Teta Mona iz Arizone otvorila 23. petrovisku teatarsku sezonu

Tijekom fašenjka ali u korizmeno vreme gradišćanska publika je jur učna da iz Petrovoga Sela i Hrvatskoga Židana redovno krene na put šaka amaterskih kazalištarcev u naša sela, negda-negda i prik granic ter u Budimpeštu, s ciljem da svojom komedijom malo ishitu iz takta sve one gledatelje kim još u domaćoj sredini, ali u tuđini mnogo znači materinska hrvatska rič. U nedilju, 27. januara, prilikom noćne domaće predstave su petroviski kazalištarci još jednoč lipe ure nabavili, prvenstveno za Petrovišćane i njeve goste, ki su napunili veliku dvoranu Kulturnoga doma. Premijerna izvedba šalnoga kusića u tri čini, pod naslovom *Teta Mona iz Arizone*, kako je rekla režiserka Ana Škrapić-Timar, je prijevod Štefana Geošića s nimškoga jezika. Iako sam igrokaz neki prepisuju talijanskomu autoru, za to ni sama peljačica Društva nikakove temeljne dokaze našla nije. Petrovsko Igrokazačko društvo s ovim nastupom je otvorilo svoju 23. kazališnu sezonu s osamnaestim kusićem, na hrvatskom jeziku.



Šalni igrokaz se odigrava u stanu advokata dr. Karla Brigovića, a iz lažne povidajke preokret ide prema tragikomediiji, ako ne bi znali da neki glumci imaju u svojem obliku još i dvi uloge. Iz petroviskoga teatra ni u prošlosti nije falila hrabrost mužev da se za žene obliču i glumu, dost je ako se spomenemo Alberta Handlera u *Pansionu Schöllera* (2007. ljeta), ali vidili smo jur i odličnu karikaturu žene i od Imrija Kapitara u *Plavom mišu* (2010. ljeta). K njim se je sad pridružio i Laslo Škrapić, ki se je ovput i po ulogi, kot glumac, pred našimi oči pretvorio u ženu. Ali nekamo tako najpr bižati u sadržaju. Sva cirkusijada izvire iz jednostavne laži da glavni junak, advokat, bohemski rasipnjak, u kojoj ulogi paradira Zoltan Kurcz, izmisli za se cijelu familiju sa ženom Evicom, sinom Ljubomirom, samo zbog toga da bogata teta Mona iz Amerike (Teruška Milišić-Szabó) šalje za njega financijsku municiju. Vas laki žitak teče prez problemov, kad na sam rođendan advokata za presenećenje ne doputuje „draga teta“. Odonda se začmu komplikacije, red slučajnosti se pomiša s paketom namjernosti. Glumica Micika Branić (Ana Geošić-Neubauer) dojde advokatu rođendan željiti sa svojim dragim Pavom Lozarićem (Laslo Škrapić) ki još nije kvizan hoće li moći, ali da li je spreman odigrati jednu žensku ulogu u Nacionalnom kazališću. S grubimi „komplimenti“ potira svoju rožicu doma, kad mu prijatelj Karlo Brigović (Zoltan Kurcz) prikdaje tajnu, kako ima lažnu familiju, a on bi mogao kot njegova žena napisati pismo i teti da i

nadalje se osigurava dobrostanje u hiži. Da priča bude krugla, cilj je pismene poruke ponovo čim već pinez izvličić od rođakinje. Kad pismo bude gotovo, najde se u ormaru i ženska pratež, pak kad se Lozarić iz šale maskira za ženu, u tom hipcu doteče teta Mona, ravno iz Arizone. Iz šale postane prava šlamastika za advokata, kad nehoteč i sluga Branko (Imre Kapitar) i njegova žena Lina (Marica Milišić-Moricz) se začmu suradjivati u igri, na ta način da iz njeve osvojene kćerke Marice odjednom postane „zasanjani“ Ljubomir. Kradljivcu Janku Kraliću (Andraš Handler) još će i pasati uloga tasta, staroga iskusnoga mornara. Neočekivani događaji, raspleti i odigravanje različitih ulogov peljaju do brojnih smišnih situacijov. Gušće i toplije nastane na pozornici kad u advokatov stan dospene i sestra tete Mone, prelipa, mlada



Hižni par Lina (Marica Milišić-Moricz) i Branko (Imre Kapitar)

Zlatka (Marica Škrapić-Vučić), u pratnji svojega prijatelja iz ditinstva Bobbya (Tamaš Papp). Glavne junake, bome, začme stiskati dosadašnja uloga. Advokata kriva oženjenost i idilna familija, a njegovoga prijatelja gluma ženske Evice. I jedan i drugi rado bi pridobio ljubav mlade američanske lipotice. Kad se najde oproštajno pismo Evice, ka je počnila samoubojstvo, Pave Lozarić more se vratiti muškumu rublju i najlaglje zame na se zadaću brata pokojne Evice. Advokat Karlo jur zaman kani dokazati pravu pravcatu istinu, nigdor mu ne vjeruje da mu je cijela lipa familija samo izmišljotina. Drži se da se je pobludio, hitno se zove vračitelj ki je i sam preživitelj betega spiritus idioticus (Petar Temmel), a komičnim prizorom kraja nij'. Kad se je polako napunila pozornica s igrokazači, po tom smo znali da se komedija približava koncu, pri kom u hepiendu svaki se je mogao veseliti uz kupicu vina: advokat Karlo mladoj hižnoj družici Zlatki, sluga Branko s Linom da moru ostati u advokatovoj poštenoj hiži u službi, teta Mona da si je našla prijateljice i konačni dom, a svi ostali da je igra i ovput perfektno prošla. U manji uloga moremo još viditi Klaru Harangozoa, Maricu Borhi-Franyi i Jošku Harangozoa. A zašto se svim vam preporučuje ova komedija? Čvrsti, rutinirani kazališni krug daruje vam dvi ure odlične zabave, smijanja do suz, nauk da laž ima kratke noge, a i nepozabljivu jezičnu lekciju, suprot nazočnosti brojnih Amerikanarov, na hrvatskom jeziku.

-Tiho-

15. Festival „Grobnička skala” za Štrabance veliki uspjeh

Po izboru publike druga najbolja koljnofska pjesma „Oči majke”

„Grobnička skala”, čakavski festival namijenjen mladim, još neafirmiranim pjevačima, i petnaesto je ljetom zaredom do zadnjega mjesta napunio Dom kulture u Čavla 22. decembra, u subotu. U konkurenciji 21 kompozicije i već od pedeset izvođača, po izboru publike, drugo mjesto su zaslužno dostali sa 136 glasova i skladbom »Oči majke« (Franjo Pajrić/ Ante Keserović/ Damir Mihovec Miki) »Štrabanci«, simpatični dečki iz Ugarske, inače Gradišćanski Hrvati s kim organizator Festivala, Katedra čakavskoga sabora Grobnišćine, gaji dugoljetne dobre odnose. Tako je pisao Novi list u Hrvatskoj o festivalu i izvođači, med kim je bila i naša dika, mlada tamburaška brigada iz Koljnofa.

– Dobili smo veliko priznanje na dotičnom festivalu, a i puno prijateljev, iako u tom dijelu Hrvatske ljudi znaju, ki smo mi Štrabanci – tako je komentirao gostovanje na festivalu Grobnička skala, tamburaš Grga Mogyorósi, koga smo ulovili pri odgovoru mnogih naših pitanja. A ki su zapravo svirci s ovim čudnim koljnofskim imenom vagabundov? Braća Marko (bugarija i jačenje), Luka (drugi brać) i Franjo Pajrić ml. (prvi brać) s Grgom Mogyorósiem (bisernica), Zoltanom Korlatom (berde) i Miškom Halasom (bubanj) još kot sridnjoškolci i gimnazijalci su službeno zasvirali u Trajštofu pod oblokom jedne divojke. Bila je to serenada na štrabanski način. U marcijušu 2009. ljeta tako se je narodio novi muzički sastav u Koljnofu, a s tim ujedno i najmladji bend u cijelom Gradišću s petimi osnivači, a bubnjar se je kasnije priključio dičakom. Krez četira ljeta ovi mladi svirači su se predstavili na brojni mjesta, početo od Austrije, Slovačke prik Hrvatske i Bosne i Hercegovine, na hrvatski bali, različiti priredba, rođendani i festivali i svagdir je je dočekala velika ovacija publike. Još toga ljeta kad je osnovan sastav, snimljen im je i prvi spot s vlašćom pjesmom „Štrabanci“, ku bi mogli nazvati i pravim domaćim hitom. Napisan je po koljnofskom dijalektu i Štrabanci velu da im je to i „ars poetica“. Napisali su ju Marko i njegov otac, dr. Franjo Pajrić. Imaju jur i druge dvi svoje nove note, ali potih se to sve rodi. Spot i važne informacije se moru pogledati i na samostalnoj web-stranici



(Izvor: www.strabanci.hu)

benda: www.strabanci.hu. U međuvremenu su zabliježeni neki vrhunski nastupi, npr. 38. Dan mladine u Čajti (2010.), folklorni festival u Velikom Borištofu (2011.). Predstavili su se u popularnoj hrvatskoj emisiji „Lijepom našom“ ka je snimljena pred trimi ljeti u Beču, a pred kratkim su na čakavskom festivalu u Hrvatskoj prez sumlje dobili potvrđenje za daljnji nastavak. Na naše pitanje, koja bi mogla biti tajna mladih uspješnih Štrabancev, Grga Mogyorósi je slijedeće rekao: – *Nimamo nikakovu tajnu. Mladi smo, uživamo u vrimenu i jako rado tamburamo! Ime naše grupe jur čuda veli o nami, o našoj ljubavi prema tamburi i jačanju. Posebno nam je drago kad naša publika zna se s nami skupa veseliti našim jačkam i s nami svečevati. Veliki izazov je svenek da ljude na noga spravimo, aš mi zaistinu sve probamo da oduševimo sve nazočne. Kad pak jačiti i tancati počinjju, onda našoj svirki kraja nij’... Tovarušimo, svi Koljnofci, i jako gizardavi na svoje selo i na to da znamo pokazati bilo kade u Gradišću, a i dalje, koljnofski duh na pozornici.*

Ljeta su prošla u svirki, laglje je bilo dokle su svi bili doma, ali danas su ovi mladi ljudi na sve strane svita. Franjo studira u Pečuhu, Marko u Hrvatskoj, Grga djela u Austriji, ostali doma su, ali, kako velu, kad se nek najde prilika, nosu se instrumenti na sastanke i pravoda je najvažnije da skupa ostanu u ovom lipom „zanimanju“. U svojem bogatom muzičko-jačkarnom repertoaru čuvaju gradišćansko-hrvatske, slavonske, dalmatinske, bosanske, starogradske, ugarske i ciganske narodne, ali i zabavno-pop pjesme, kako sami dečki velu, važno je da budu „up to date“ i da znaju sve želje ispuniti mladim, ali i starijim generacijam. Najednoč bi znali još i 7–8 uri odsvirati na pozornici s dosadašnjim materijalom. – *Moramo se ali zahvaliti nekim ljudem bez kih danas ne bi ovde bili: pedagogom, entuzijastom i muzičarom ki jur skoro četrdeset ljet dugo djelaju u Koljnofu, na očuvanju i njegovanju našega narodnoga dobra – veli nadalje moj sugovornik Grga, i spomene ime koljnofskoga tamburaškoga majstora*



(Izvor: www.strabanci.hu)

Ivana Sallmera, bivšega školskoga direktora Franje Pajrića, pokojnoga Antuna Tune Barića, jednog od najboljih učiteljev čuda tamburaških generacijov, ter i druge majstore Damira Mihovca Mikia, Geze Völgyija ml., Atile Kuštre ki i dandanas pomažu koljnofskim tamburašem. – *Posebno zahvaljujemo ocu trih naših članov dr. Franji Pajriću da nas duševno i materijalno podupira, nas vozi svako ljetu na turneje u Hrvatsku ter Bosnu i Hercegovinu, a ne nazadnje velika hvala i našem bivšemu menadžeru Petru Mogyorósiju, ki je nas motivirao čisto na početku da idemo s njim na serenadu pod oblok. Prik njega i njegovih kontaktov smo dostali prve naše pozive, mogućnosti za nastupe. I naše ime Štrabanci smo dostali od njega, on je organizirao službeno fotografiranje, izmislio naš imidž ter je pokrenuo našu web-stranicu. Štrabanci su jur ovo ljetu udarali u žice, najprlje u Gerištofu, potom na Hrvatskom balu u Koljnofu, a za njimi je jur tamburaški maskenbal u domaćem selu, maškarni mesopusni bal u Bizonji, kot i riječki karneval, a predvidjena je svirka i u emisiji „Lijepom našom“ ka bude snimljena u marcijušu u Šopronu. Publika je svagdir rado vidi jer nudjaju poseban glazbeni ugodjaj, zato i željimo ovim angažiranim, zgodnim i talentiranim Koljnofcem dobro zdravlje, čuda sličnih uspjehov i još brojne lipe jačke i zbog uzroka, kako je i Grga Mogyorósi rekao: „Cilj nam je jednostavno oduševiti našu publiku i širiti da mi Gradišćanski Hrvati u Ugarskoj još dugo nismo na pokoj!“*

–Timea Horvat-

Dombovarsko narodnosno kolinje i pokladna večer

Hrvatska samouprava u suradnji s Njemačkom i Armenskom samoupravom grada Dombovara 19. siječnja priredila je II. dombovarsko narodnosno kolinje i pokladnu večer u restoranu Camping. Počasna je gošća večeri Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, a jedan od domaćina druženja bio je Gabor Varga-Štadler, predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave. Svečanosti je nazočilo i izaslanstvo grada Vira s kojom je Dombovar prije dvije godine potpisao sporazum o suradnji.

Druženje je počelo u ranojutarnjim satima, naime program dana je započeo tradicionalnim kolinjem. János Ballai, prijatelj dombovarskih Hrvata, u ulozi mesara upravljao je poslom. Sve je bilo dano: snijeg, ciča zima, svinja i domaća rakija. U svinjokoljskim poslovima pomogle su osobe koje je delegirala samouprava. Muškarci su vani, a žene su imale posla u kuhinji. Do devet sati stigao je i topli langoš, svinja je već bila raskomadana, u kotlovima su se kuhale iznutrice za krvavice. Nakon doručka nastavljalo se izradbom mesnih proizvoda, miješala se smjesa za kobasice, krvavice, a u kuhinji se pripremala



jeće. Večer je nazočnošću počastila i Branka Pavić Blažetin, glavna urednica Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj. Slijedila je odlična svinjokoljska večera, gosti su bili vrlo zadovoljni domaćim specijalitetima. Nakon večere teže se moglo krenuti na ples, uz glazbu za koju se brinuo TreffDuo. Na balu između predstavnika gradova Dombovara i Vira ponovno je potvrđena dobra suradnja te je druženje iskorišteno za dogovore oko budućih aktivnosti u međusobnim odnosima dviju samouprava, pri čemu dombovarska Hrvatska samouprava ima važnu ulogu. Gosti su mogli uživati u izvrsnim specijalitetima značajnim za kolinja kod Nijemaca, Hrvata i Armenaca, te u bogatog

izvršna svježa svinjska jetra, mesna juha, sarma i pečenje. Večera je pripremljena za 150 osoba. Nakon zajedničkog objeda sudionici svinjokolja otišli su svojim kućama da se okrijepe i da se pripreme za večernji bal, do tada su djelatnici restorana zgotovili jela za večeru.

Okupljene na večernjoj zabavi srdačno su pozdravili Gabor Varga-Štadler, predsjednik Hrvatske samouprave grada Dombovara, te Róbert Glaub, predsjednik Njemačke, i Attila Farkas, predsjednik Armenske samouprave, među njima Ljiljanu Pancirov, generalnu konzulicu iz Pečuha te izaslanstvo prijateljskoga grada Vira koje su predvodili potpredsjednik Općinskog vijeća Veseljko Orlić, zastupnik Miroslav Glavan, uza Živka Vučetića, predsjednika virskoga NK „Mornar”, Damira Buškulića i Zlatka Lulića, jednog od potica telja uspostavljanja suradnje dvaju gradova. Nakon pozdravnih riječi slijedio je kulturni program. Tamburaški sastav pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže zabavljao je publiku hrvatskom narodnom glazbom iz raznih hrvatskih regija Mađarske (voditelj: Grga



Kovač), a Njemački puhački orkestar „János Balaskó” odsvirao je nekoliko polki kako bi otvorio raspoloženje za ples. U Tamburaškom sastavu te večeri bilo je manje svirača, ali su zato braća Varga-Štadler, pokazali svoje umi-

tomboli za koju su se pobrinuli organizatori. Jedna je ovo od većih manifestacija u gradu Dombovaru koju svojom nazočnošću počaste i brojni političari.

VALENTINOVO – 14. VELJAČE

Valentinovo, najromantičniji blagdan u godini, i za zaljubljene i za one druge koji tek čekaju ljubav!

Ključna riječ – ljubav, koja se tako lako zaboravi i izgubi kada stigne veljača, kada izloži vrve crvenim srdašcima, crvenim vrpcama, slatko umotanim čokoladama, a prodavaonice nakitom mame kupce privlačnom ponudom. No ne treba pretjerivati! Mali znak pažnje jednako toliko je vrijedan. Što kupiti ili izraditi za voljenu ili voljenog?

Dnevne potrepštine u najsladim oblicima – Vaša voljena osoba obožava sapunčice, šampunčice, parfeme i ostale mirisne stvarčice? A tko ih ne voli?! Stoga je dobra zamisao ako se kupe te sitnice u najsladim pakiranjima.

Čokolada je obvezatan dodatak poklonu u svakoj prigodi, no kako ovog Valentinova čokolada ne bi bila samo dodatak nego «glavni poklon», predlaže se slatki užitek u neuo-

bičajenom obliku i pakiranju. Čokolada je poznat afrodisijak, jelo koje podiže raspoloženje, smanjuje stres, a kao **Cvijec** – Čest je odabir svakog Valentinova kita crvenih ruža. Ma koliko god to bio vječan poklon, koji nikada ne izlazi iz mode, oduvijek je, i vjerovatno će zauvijek biti, dokaz vječne ljubavi.

Izradi sam – Vjerovatno je najlakši način na koji doći do poklona: odlazak u trgovinu, malo se posavjetovati s prodavačicom o odabiru, i sav sretan izaći iz trgovine, jer ste se riješili i te muke. No kako doista ne bismo zaboravili pravi duh Valentinova, mislimo što više na onoga kome dajemo, a dok mu izrađujemo poklon, još više nam je u srcu, npr. srce u okviru od kamenčića i školjčica pravi je pogodak!



Pošalji sms poruku za ljubljenu ili ljubljenoga!



Kad se noć spusti i prekrije prozor tvoj, po nebeskoj pomrčini poljubac ti šaljem svoj. Nek poljubac stigne tamo gdje ne mogu ja. Tiho ti šapne: Mislim na tebe ja!

Kad nas tisuće kilometara razdvoje i kad najmanje misliš na mene, moje oči gledaju u daljinu i traže samo tebe.

Spavaj kao da ne postoji sutra, kao da nema jutro, spavaj i snivaj slatke snove i snivaj me noći ove.

Tek kad anđeli postanu zli, kad svi oceani presuše, tada će srce prestati gorjeti i ja ću tebe prestati voljeti.

Kad bi zrno pijeska bilo mjerilo za ljubav, sve pustinje svijeta ne bi bile dovoljne da ti kažem koliko te volim.

Kad ti najteže bude ili kad osjetiš da te nešto boli, sjeti se da postoji biće koje te vječno i duboko... VOLI!

Sjeti se DA TE VOLIM u svakoj usamljenoj noći, poželi me kraj sebe, možda ću slučajno doći, možda doletim i pokvarim ti snove, možda ti podarim neke dodire nove...

Ti imaš nešto lijepo, dražesno, uzvišeno, jedinstveno, nešto što drugi nemaju i ne mogu imati, ti imaš MENE!

Često je teško pronaći riječi, jer onih pravih tako je malo. Zar su uopće potrebne riječi da shvatiš da mi je do tebe stalo.

Bio bih ti postelja u kojoj spavaš i jastuk na kojem se budiš. Bio bih suza kad plačeš, osmijeh kad se smiješ, samo da sam uz tebe, da te vidim, da te ljubim.

Iz antologije „Moja prva ljubavna pjesma”

VESNA PARUN: USHIT

Tvoje su oči za me
lisnata topla streha.
Našla sam dragi kamen
u školjci tvog osmijeha.

U grlu mi je srce
u srcu mi je ptica.
Sva sam zvonko zrnce
bistra večernjica.

MIROSLAV MAĐER: MARIJI

Ti noćas tiha, daleka, sama
raspličeš svoje crne kose.
A mene ovdje guta tama
i misli neke tude nose.

Ti sanjaš kako lete ptice
visoko i daleko –
a ja čeznem šutljive tvoje ulice –
i lice tvoje meko.

DOBRIŠA CESARIĆ: LJUBAV

Od naše ljubavi i sreće,
Gle, zvijezde su večeras veće,

A šum, što dopire iz grada,
Nije l' ko pjesma vodopada?

O, to je polet u visinu!
Srca nam zamiru i ginu.

U ljubavi bih s tobom, draga,
Nestati htio ja bez traga.

Srcoliki keksići za Valentinovo

Pedeset g lisnatog tijesta, 100 g čokolade punjene jogurtom od jagoda, 150 g mladog nemasnog sira, 1-2 žlice džema od jagoda, 1 žlica mlijeka, 200 g šećera u prahu, 2-3 žlice soka od limuna, 1 crvena boja za kolače, 3 žumanjka.

Položite listove lisnatog tijesta jedan do drugog. Grubo iskidajte čokoladu.

Umotite dva žumanjka i pomiješajte sa sirom, skupa s izlomljenom čokoladom.

Položite listove lisnatog tijesta jedan na drugi i tanko razvaljajte (30 x 30 cm) na radnoj površini prethodno posutoj brašnom. Izrežite 24 veća srca (širine desetak cm). Polovicu srca složite na tepsiju, na papir za pečenje.



U sredinu svakog srca stavite tanki sloj džema od jagoda i jednu žličicu od kreme (žumanjak, sir, čokolada). Pokrijte s drugim srecem lisnatog tijesta. Lagano spojite krajeve srca.

Umotite žumanjak sa žlicom mlijeka i premažite srca. Pecite srca u prethodno zagrijanoj pećnici (200 °C) oko 12 minuta. Ostavite da se hladi.

Za to vrijeme šećer u prahu dobro umotite sa sokom od limuna i crvenom bojom za hranu, kako bi se dobila fina smjesa ružičaste boje.

Jubilarni Hrvatski bal Umočanov

Hrvatsko kulturno društvo Kajkavci je 2004. ljeta organiziralo prvi svoj Hrvatski bal u panzionu Tornácos, u Hečki. Stol časnih gostov je bio pun, bunjevačko kolo u izvedbi odrašćenih tancošev ispalo je pravim uspjehom. Do jutra smo uživali u muzici petrovinskoga Timar-trija, a malo je bilo takovoga društva, kade najmanje jednoga Hrvata ne bi bili našli. Svit se je polako obrnuo, ali su Umočani sačuvali tradiciju i volju da odonda se svako ljeto najdu pri svojoj zabavi.

Pri desetom, jubilarnom Hrvatskom balu 25. januara, u petak, su se okupili hrabri ljudi, oni ki su se dali riskirati na ledeni puti i još su dospili u Hečku. Podsvisno smo iskali sličnosti, a i razlike od onoga prvoga i sadašnjega jubilarnoga bala. Nismo morali dugo čekati, samo do kulturnoga programa.

Iako tamburaši Kajkavci, glede članov i kvalitete skoro u potpunosti sviraju u starom sjaju, zato smo brojne muzikaše našli i u civilu ki su svoje instrumente stavili jur na počivak. Atila Horvat, načelnik sela Umoka u svoji pozdravni riči je i po hrvatski i ugarski pozvao k daljnjemu poštivanju hrvatske kulture i tradicije, ali kako je rekao, k tomu je neophodno i znanje hrvatskoga jezika. U ples-



Tančni splet iz Podravine u izvedbi umočkih folklorišev



Atila Horvat, načelnik Umoka, dvojezično je otvorio bal

noj grupi jur nismo našli iz starih vrimen poznata lica, mladja generacija vježba pod rukom Andreje Nagy-Szokodi, ka dvi ljeti dugo koreografira tance za Umočane. Ovput smo u njevoj izvedbi mogli viditi folklorni splet iz Podravine. Čaće i matere, negda i sami aktivni kotriği HKD-a Kajkavci, oduševljeno su gledali svoju dicu, nasljednike ki su se šikano obraćali na tamburašku muziku. U prvom skupnom valceru

nisu samo folkloriši ulovili svoje partnere od stolov, nego i petroviski Pinka-band pri ritmu. Pri švedskom stolu su veseljake dočekali ukusni falati, a pri šanku su konobari ali konobarice zaistinu brzo ispunili želje žednih gostov. Te noći je prepuno darov podijeljeno na tombo li, a kako smo vidili, posebno je polag Koljnofcevanstala srića. Joško Jurinković predsjednik je Hrvatske samouprave u Umoku jur od 1998. ljeta, a on iz srca se veseli svakomu Hrvatu i priliki, kad se more pominati na svojem materinskom kajkavskom jeziku. Kako ljeta bižu, takovih zviranjkov će biti sve manje u samom Umoku, ali ufajmo se da ni ubuduće neće se ovde održati bali prez Hrvatov.

-Tiho-



Predsjednik Hrvatske samouprave Joško Jurinković (sprava prvi), bivši plesač Karol Horvat s najmladjimi folklorišicami Kristinom Kozak i Lilianom Lang



Veselo društvo Umočanov

Kiseški hrvatski bal



Časni gosti s domaćini

Pojavile su se neke poteškoće u organizaciji ovoljetnoga hrvatskoga bala u Kisegu. Betegi, nevrime i na isti termin najavljeni drugi bali – u gradskoj okolini, okraj i onkraj granic – dobro su smanjili broj najavljenih gostov na ovoj priredbi. Na pritisak kiseških Hrvatic organizacija nije stala, nego pod geslom „familijarno i veselo“, bal je još otvoren 26. januara, u subotu, od 20 uri. Šandor Petković, predsjednik Hrvatske samouprave u Kisegu, pozdravio je nazočne goste, med njimi László Hubera, načelnika grada Kisege, Andraša Handlera, predsjednika DGHU-a, Vincu Hergovića, poglavara Plajgora, Agicu Kőszegfalvi, predsjednicu Nimške samouprave u Kisegu, i Vilmoša Harangozoa, kiseškoga farnika, rodom iz Petrovoga Sela. Med gosti su bili primljeni i gospodari – vinari nedavne Maligan ture sa svojim ženama. Tancoši petroviškoga HKD-a Gradišće lani su svečevali 60. obljetnicu postojanja. Ov večer u njevoj izvedbi tanci iz Gradišća i matične nam zemlje Hrvatske jednako su začarali publiku. Muzički repertoar grupe Pinka-band voljen je već odavno na kiseški hrvatski bali. Lipo nakinčena dvorana hotela Irottkő ovput je i dovoljno mjesta nudila za tanac, za blizu sto ljudi. Vrhuncem bala moremo nazvati pukanje tombole, a dare je dobrovoljno ponudilo kih pedeset sponzorov. Mesar Lojzi Fehér i njegova žena Zita su se skupa veselili biciklu, glavnoj nagradi. Po polnoći se je začela nek prava fešta, ča je durala, jur po običaju, do jutra. Ufamo se da kljetu će se ne samo volja nego i broj sudionikov povećati.



Lojzi i Zita Fehér su bili dobitnici glavne nagrade

Marija Fülöp Huljev

ŠOPRON – U okviru simboličnoga 480. jubileja doseljenja Gradišćanskih Hrvatov popularna televizijska emisija «Lijepom našom» će održati javno snimanje u Šopronu 8. marcijuša, u petak, od 19 do 22 uri, u šopronskom MKB Areni. Organizatori su Hrvatska radiotelevizija, Hrvatsko kulturno društvo iz Austrije, Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj i Hrvatski kulturni savez u Slovačkoj. Po informaciji Andraša Handlera, predsjednika DGHU-a, s naše strane nastupaju koljnofski tamburaši Štrabanci, ženski tamburaški sastav Lipotice, takaj iz Koljnofa, tamburaši Kajkavci iz Umoka, Koprive iz Petrovoga Sela, Ženska vokalna skupina iz Unde i predstavljaju se u jednom skupnom tancu izabrani gradišćanski folklorasi iz svih kulturno-umjetničkih grup naše regije.

Lakomac u Kalači

Sedmi put – prava racka veselica



Sudionici programa – domaćini i gosti

Hrvatska samouprava grada Kalače sedmu godinu zaredom organizirala je tradicijsku pokladnu zabavu pod nazivom Lakomac, koja je ove godine protekla u znaku Susreta podunavskih rackih Hrvata. Želja organizatora bila je približiti dušnočke, bačinske i kalačke racke Hrvate s onima u Erčinu, na desnoj obali Dunava, u Fejerskoj županiji, upoznavajući pjesme, plesove i običaje, konačno, ali ne u posljednjem redu njegovanje zavičajnoga govora. S jedne strane zbog kratkoće pokladnog razdoblja, a s druge da se ne kosi s prelima u Bačinu i Dušnoku, ove je godine Lakomac priređen nešto ranije nego što je uobičajeno.

Kako nam uz ostalo reče član Hrvatske samouprave grada Kalače Stipan Perić, Lakomac se već nekoliko godina održava u predvorju Katoličke ustanove, gdje su goste dočekali s domaćom rakijom.

Okupljene je pozdravio predsjednik mjesne Hrvatske samouprave Bariša Dudaš, među njima posebno uzvanike. Naime svojom nazočnošću prelo su uveličali kanonik Ernő Fülöp, zatim Péter Geszler, velečasni Huba Vass, koji služi redovite mjesečne mise na hrvatskom jeziku, predstavnike grada i kotarskog ureda, hrvatske emisije mađarskog radija i televizije, te Stipana Krekića, kantora i stručnog voditelja tamburaškog orkestra u Kalači, i na kraju, ali ne u posljednjem redu sudionike prigodnog programa –Hrvatski izvorni pjevački zbor iz Dušnoka, Udruhu i KUD „Zorica“ iz Erčina.

Program je otvorio nastup Ženskoga pjevačkog zbora „Jorgovani“ koji je izveo nekoliko izvornih hrvatskih pjesama iz Erčina. S domaćim hrvatskim i dalmatinskim melodijama uslijedio je Hrvatski izvorni pjevački zbor iz Dušnoka, a erčinski KUD „Zora“ izveo je dalmatinsku koreografiju. Na kraju su u okviru zajedničkog nastupa Ženskoga pjevačkog zbora „Ružice“ i muškoga zbora „Dobri prijatelji“ izveli nekoliko hrvatskih pjesama.

Za dobro raspoloženje, koje je tijekom i nakon večere prešlo u pravu veselicu, pobrinuo se TS „Bačka“ iz Gare. U stankama je bilo prigode i za razgovor, za bolje međusobno upoznavanje. I onako dobro raspoloženje poraslo je kada su poslije ponoći na povratku s nastupa iz Bakod-puszte stigli članovi HKUD „Vodenica“ iz Bačina.

Ne samo da se je lijepo zabavljalo nego su sklopljena i nova prijateljstva s gostima iz Erčina – piše nam Stipan Perić iz Kalače.

Stipan Balatinac



Poklade u Erčinu



U Erčinu su tamošnji racki Hrvati 2. veljače priredili pokladni bal i veselje, gdje su nastupili plesači domaćega plesnog društva Zorica i Pjevačka skupina Jorgovan. Sudionici svečanoga balskog programa, obučeni u nošnju mnogih narodnosti, pokazali su plesno umijeće jedni drugima i brojnoj publici, kaže za Hrvatski glasnik Eva Peter Janoš. *beta*



Prela, balovi i pokladne priredbe u Bačkoj

16. veljače

BIKIĆ – Bunjevačko prelo, Športska dvorana, 19 sati, program: KUD „Gara”, svira TS „Bačka” – Gara;

FANCAGA – Bunjevačko prelo, Športska dvorana, Osnovna škola „Fancaga”, 19 sati, program: Hrvatski kružok Fan caške osnovne škole i Bunjevačko kulturno društvo iz Čavolja, sviraju: Orkestar „Čabar” – Baja i Gravia band – Bački Breg.

23. veljače

ČIKERIJA – Bunjevačko prelo, Dom sela, 19 sati, program: KUD „Rokoko” – Čikerija, svira TS „Bačka” – Gara.

2. ožujka

GARA – Muško prelo, dom kulture, 19 sati, svira domaći TS „Bačka”.

Lovački susreti baranjskih lovaca

Veze između lovaca s jedne i druge strane granice na prostoru Baranje svakodnevne su, a formalne veze Lovačkog saveza Osječko-baranjske županije i Lovačkog saveza Baranjske županije u 2012. godini ušle su u drugo desetljeće suradnje.



Izaslanstvo Lovačkog saveza Osječko-baranjske županije redovito već godinama sudjeluje obilježavanju Sv. Huberta, zaštitnika lova i lovaca. Misna slavlja predvode svećenici i lovci među kojima ima više Hrvata, tako župnici Ladislav Ronta iz Harkanja i Jozo Egri iz Šeljina. Prilika je to za druženja i razgovore, uz lovačke priče. Potvrdio nam je to i Zlatko Andrašević kojega smo nedavno sreli na lovištima oko Pečuha, i kod prijatelja u Semelju.

Kaže nam kako su sredinom siječnja organizirali lov i druženje u Državnom lovištu X/14 «Čadavački lug–Sastavci». Domaćini druženja bila su dva Lovačka saveza: Virovitičko-podravski i Osječko-baranjski jer spomenute lovne površine ulaze u djelokrug rada tih saveza. Lovce je pozdravio i Đuro Dečak, predsjednik Hrvatskoga lovačkog saveza, kao domaćin susreta u ime lovozakupnika, ističući zadovoljstvo što se u lovu nalaze i lovci iz mađarske Baranjske županije. O načinu lova, kretanju pogoniča, mjestu stajanja „flanke”, odnosno „štanda”, te o sigurnosti u lovu nazočne je upoznao Dražen Veber, lovnik za spomenuti lov. U oba pogona, u Bazijama i Blatima, nađena su grla divljih svinja, no zasigurno je tome pridonio voditelj pogoniča i uvijek pouzdani organizator lova za lovište „Jelas dol” gospodin Marijan Crnčan iz Viljeva. Za druženje uz vatru između pogona bio je zadužen Tihomir Hajduković koji je na znalački način pripremio dugometražnu vatru zbog većeg broja lovaca u lovu, tako da na žaru nije bilo teško dovršiti na ljeskov štap pripremljenu slaninu i kobasicu iz domaće seoske proizvodnje. Po završetku drugog pogona na Zborištu u Bazjama ispred nedovršene lovačke kuće, nedaleko od mjesta Krčenik, održana je počast divljači. Među lovcima iz Baranjske županije bili su i naši Hrvati, Đuro Kadija i njegov brat iz Pečuha te Tibor Šarošac iz Semelja, predvođeni predsjednikom Saveza lovaca Baranjske županije dr. Józsefom Bodnárom. *bpb*

